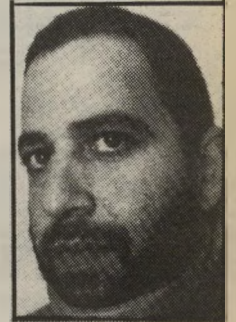

חוכמת נהג האוטובוס

סוקרי דעת-הקהל מבולבלים. הם לא מבינים מה אומרים הסקרים שלהם. גם פרופסורים מלומדים מנסים לנתח ואינם מבינים.

הסקרים מראים שהולכת וגדלה השינאה לערבים, וגם התייחסות מדינה פלסטינית. הימין מתחזק, וכך גם הניכור וההתנחלות. כונות להידבר עם אש"ף. מת' רבים התומכים בטרנספר, ביד החוקה ובדיכוי האינתיפאדה, וגם בהחזרת השטחים הכבושים.

אלול

מבלבל? לגמרי לא. זה הגי' יוני לגמרי. פרופסור אחד אמר שיש הקשחה בדעת-הקהל לגבי ה'אמצעים שיש לנקוט בטווח הקצר, וגוברת המתינות לגבי הפיתרונות בטווח הרחוק. זה לא סביר? זה סביר לגמרי.

הפיתרון לחידה טמון בדבריו של משה אלול, נהג אוטובוס-הדמים בקו 405. כאשר ריאיון אותו גדי בלום עבור המקומון העיר אמר הנהג, בעודו שרוי בטרומה של האסון: "אני מעריך באותה המידה את יוסי שירד ואת רחבעם זאבי". הוא לא התכוון להצטעצע, כפי שעשה בשעתו עמוס עוז, שאמר שיש בליבו גם גוש אמונים וגם שלום עכשיו. הנהג התכוון למשהו מעשי מאוד.

אני יודע שהבעייה הפלסטינית תייתב להיפתר, ולא מש' נה איך. נמאס מהבלגאן ששורר בעם-ישראל. אני רוצה פית' רון חד-משמעי. פיתרון עכשיו. האוטובוס חידר את הצורך הזה סופית. אם יחליטו לעשות טרנספר, שיעשו טרנספר וכולנו נלך עם זה. אם יחליטו מדינה פלסטינית, שיעשו מדינה פלס' טינית. רק שיעשו. צריך או לתת להם, או לזרוק אותם."

יש במליצה האלה חוכמה פשוטה. אלול מכיר בקיומה של הבעייה הפלסטינית, כי הבעייה הפלסטינית תפסה את ההגה של האוטובוס שלו. הוא יודע שדרוש פיתרון, ושכל דחייה רק תחמיר את הבעייה. איזה פיתרון?

כאשר מדבר אלול על טרנספר או מדינה פלסטינית, הוא אומר כאילו דבר והיפוכו. אבל יש לשני הפיתרונות האלה מכנה משותף: מדינה עברית.

כזה הוא מבטא את דעת הרוב העצום של הציבור העברי בארץ. רוצים במדינה עברית, שרוב אזרחיה יהודים, ששפתה עברית ותרבותה עברית. לא רוצים בסיפוח השטחים, שיושב בהם עם אחר. לא רוצים לשלוט בעם אחר. מבינים שזה בלתי אפשרי. האשלייה הזאת מתה ביום פרוץ האינתיפאדה.

מה נותר? או גירוש שני מיליון פלסטינים, או מדינה פלס' טינית לצד ישראל.

זה פשוט לגמרי. משה אלול מבין זאת בנקל. אילו אפשר היה לבצע טרנספר, יתכן מאוד שרוב גדול בציבור היה תומך בזה, וגם אלול. אבל אי-אפשר לבצע טרנספר. זהו חלום באסמיה. ומכיוון שזה לא ניתן, לא נותר אלא הפיתרון השני.

משה אלול מוכן לכך. העם כולו יהיה מוכן לכך מחר. מי שיוודע לקרוא את תוצאות הסקרים, מבין שזהו הכיוון.

סמרטוטים ציבעוניים

זה היה מחזה מרהיב — גם כשראו אותו רק במשך כמה דקות בטלוויזיה.

מיליון בני-אדם עמדו בשרשרת אנושית ארוכה-ארוכה, שנמשכה מווילנא בדרום ועד טאלין בצפון, לאורך שלוש מדינות ו-650 קילומטרים, כמו מאילת לביירות. ליטא, לאט' וויה, אסטוניה. שלושה עמים שונים, בני גזעים שונים, הדוברים שפות שונות לגמרי. מיליוני אנשים, וכל אחד מהם החזיק בידו דגל קטן — הרגל האומי שלו.

הדגלים האלה נעלמו כאשר סופחו שלוש המדינות הקטנות האלה לברית-המועצות. מי שהחזיק באחד מהם הוצא להורג או נשלח למחנות-העבודה של סטאלין, שהיו מחנות-מוות. במשך 40 וכמה שנים היו הדגלים האלה אסורים. מעל למדינות התנופף הדגל האדום של המולדת הסובייטית הגדולה.

הנהג, אך החלה לנשוב הרוח הקלה הראשונה של חופש, והדגלים האלה צצו בכל מקום, כאילו לא נעלמו מעולם. מיליוני דגלים.

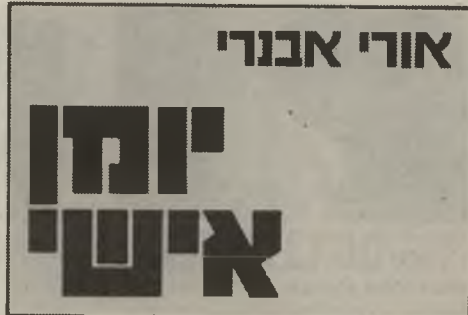
לנו אין הדגלים האלה אומרים דבר. כמה פסים לאורך או לרוחב, בצבעים שונים. קשה לזכור איזה פסים שייכים לאיזה עם. אבל כשביד הדגלים האלה מוכנים אנשים למות.

בסיפור מדינת היהודים כתב בנימין זאב הרצל: "אין לנו דגל. אנחנו זקוקים לדגל. כאשר רוצים להנהיג אנשים רבים, צריכים להרים סמל מעל לראשיהם." ובמקום אחר כתב שדגל

אינו סמרטוט על מוט, אלא דבר הרבה יותר חשוב. זה היה כוחו של הרצל: הוא הבין את כוחם של סמלים.

סטאלין חשב שהוא פתר בעייה כאשר אסר על אנשים להניף דגלים. צבא, מחנות-מוות, כיתות-ייורים — כולם גויסו כדי למי' עניינים, מתנות-מוות, כיתות-ייורים — כולם גויסו כדי למי' נוע מן האסטונים והליטאים להניף את הסמרטוטים הציבי' עוניים האלה. הסמרטוטים ניצחו את סטאלין אחרי מותו.

הבריטים בארץ היו חכמים יותר. הם לא הפריעו ליהודים להניף את דגלם, ולא הפריעו לערבים להניף את דגלם שלהם. הם הרוויחו זמן. הרגל הבריטי סימל את הריבונות של ממשלת פלשתינה (א"י). כל מי שרצה להניף דגל נוסף, יכול היה להניפו. מכיוון שלבריטים לא היה איכפת, לא היתה להנפת הדגלים הלאומיים משמעות של התמרדות את ה'

גרות. הם פשוט ציינו את העובדה שגרים בארץ שני עמים, ושיש בו שילטון של עם שלישי.

לנו לא היתה התבונה הזאת. עם כיבוש הגדה והרצועה, אסרנו את הנפת הדגל הפלסטיני. קראנו לו דגל אש"ף, וזה פכנו את הנפתו לאקט של מרד. כל ילד פלסטיני, התולה דגל פלסטיני על חוטי-שמל ומאז ראשית האינתיפאדה כבר נתלו רבבות דגלים כאלה, חש שהוא עשה מעשה-גבורה.

התוצאה: בגלל הדגל הזה נהרגו בשנתיים האחרונות עשרות פלסטינים ונפצעו מאות, מבוגרים וילדים. בגלל גם נפצעו עשרות חיילים, שנשלחו למשימת-קודש להורידו.

התוכנית עלי-כך בשעתו עם משה דיין ככנסת. שאלתי אותו: מה איכפת לך שניפו את דגליהם? אבל הוא התעקש. הרגל, הוא אמר, הוא סמל של ריבונות. אבל הרי אנחנו הנפנו את דגלינו בארץ הרבה זמן לפני שמישהו פיקפק בריבונות הבריטית עליה.

כיום נעצרים נערים ערביים, אזרחי ישראל, כשהם מניפים דגל פלסטיני או מציינים את צורתו על קירות הבתים בכי' פרים. גם זו שטות בעיניי.

איש אינו מפקפק בכך שהערבים, אזרחי ישראל, הם חלק מן העם הפלסטיני. לעם הפלסטיני יש דגל, המבטא את זהותו הלאומית. אם נכיר בעובדה שערבי יכול להיות אזרח נאמן בישראל ובה שעה להיות גם פלסטיני בעל גאווה לאומית, כי או אין סתירה בין דגליה-מדינה ודגל העם הפלסטיני. הם יכולים בהחלט להתנופף, זה לצד זה, מעל לכל בית-ספר ערבי וכל עירייה ערבית בישראל.

האם זה יפריע לדגליה-מדינה? לגמרי לא. להיפך, יהיה הרבה יותר קל לאזרחים הערביים לקבל את דגלי-ישראל — שהוא דגל בעל תוכן יהודי מובהק, דגל התנועה הציונית — אם יוכלו להניף לצידו את הדגל המבטא את תחושתם הלאומית. כשם שיהודי אמריקה מניפים זה לצד זה את דגל ארצות-הברית והדגל הכחול-לבן, המסמל בעיניהם את הש' תייכותם לעם היהודי.

אבל כדי להגיע למסקנה כזאת צריכים להיות חכמים. וגם הסובייטים הגיעו לחוכמה הזאת רק כאשר זה כבר מאוחר מדי.

נריר מכל יהלום

כל הכבוד למשרד-התחבורה. הוא גילה משור נריר מיהלומי הכתר: טלפוניסטיות אדרי' בות, האומרות שלום ותודה ובקשה, כל זה בחיוך המרטיט ממש את קווי-הטלפון.

לולא ראייתי אותה כמו עיני, לא הייתי מאמין. טלפוניסטיות עברית אירבה. אחת שאינה אומרת "הלוי" בקול של מיגרש' אימונים, שאינה מצווה "תחכה על הקו" ואינה שואלת "מה אתה רוצה?" או "מי זה?"

ראיתי אותן בתשדיר-שירות בטלוויזיה. זאת לא ספרות יפה. לא שירה. לא מדע בדיוני. טלפוניסטיות נחמדות, שא' נשים מהקהל מציגים להן שאלות, והן עונות בחיוך רחב ובי' אדיבות מופלגת, וגם מבקשות להיעזר בהן שוב, ומאחלות יום טוב, ומה לא.

לא באמריקה, לא בדנמארק, אלא כאן, בחלקת-אלוהים הקטנה שלנו. מציאת טלפוניסטיות כזאת אינה משימה בלתי-אפשרית.

יש באמת טלפוניסטיות כאלה בארץ. לא, חלילה, בחברות האמורות לספק שרות. שם אין המילים בבקשה ותודה ידועות כלל, ושום בחורה אינה מתקבלת לחדר-המרכיבה אם אין לה קול גם של רס"רית במישטרה הצבאית. (יש בחינות מיוחדות.) אבל יש. דיברתי עם לישיבת נשיא-המדינה, וזה נשמע ממש כמישרד אירופי. השרות לשיחות חו"ל, מס' 18, מצטיין בא' דיבות עובדיו ועובדותיו. פה ושם יש מישרד המוכיח כי טל-פוניסטיות ישראליות, בשר ודם, יכולה להיות גם נחמדה, גם אדיבה, גם ידידותית. אבל זה נדיר.

אגב, נתקלתי פעם בטלפוניסטיות, שהרתיעה אותי במיוחד בדיבורה הממוסס, ששום קורטוב של אדיבות לא דבק בו. אחר-כך הודמן לי להכיר אותה אישית. הופתעתי לראות מולי צעירה ידידותית, בעלת חיוך מלבב ועיניים שופעות-הומור. ממש אדם סימפאטי. אם דיבורה בטלפון גם, זה פשוט מפני שאיש לא אמר לה מעולם שאפשר לדבר אחרת.

משום-כך מגיעה תודה כפולה ומכופלת למישרד-התחבורה, בורה, שמצא טלפוניסטיות כאלה. אולי כראי להעבירו מתש' די-השרות אל המרכיבה של המישרד.

איך אפשר להשוות!

- יהודים הם חמומי מוח.
- ערבים מחפרעים.
- יהודים לוקחים את הרין לידיהם.
- ערבים מפירים את הסדר.
- יהודים נרצחים.
- ערבים מוצאים את מוחם.
- יהודים מפגינים.
- ערבים משחוללים.
- יהודים מוחים.
- ערבים מוסחים.
- ישראל מנהלת הסברה.
- אש"ף מנסה לרמות.
- שמיר היה לוחם-חרות.
- נרפאת הוא טרוריסט.

קידמה ועגבת

במקום הקיסר בא הקפטן, במקום קלאודיוס בא קוק. כיום השישי בצבאיים מראה הטלוויזיה החינוכית את תולדותיו ומסעותיו, תוך רמזים דקים למוסר-השכל. כשהפליג ג'יימס קוק מטאיהיטי, אחרי שהקיפו את כדור-הארץ ב-1769, נפרדו ממנו בנייה-המקום בלכביות, והזילו רמעות. הם כוכים כשאנחנו עוזבים, אמר, אבל אולי הם היו צריכים ללכת כשכבאנו."

קוק

מחשבה זו חולפת במוחו של הצופה יותר מפעם אחת. ולא רק מפני שאירופים הביאו לטאהיטי את העגבת.

בנייה-טאהיטי היו עם פשוט ותרבותי — אם תרבות פירר' שה מיסגרת רוחנית שלמה. הם לא ידעו שזה פשע לגנוב. כל לא הבינו מדוע לא ישכב הם גבר עם כל אשה, וכל אשה עם כל גבר, כאוות נפשם. הם לא יכלו לסבול אכזריות מכל סוג שהוא.

הבריטים התקבלו אצלם בזרועות פתוחות. הימאים הבי' ריטיים נהנו מן האהבה החופשית, אך ידעו שזה חטא. הם התרגו כאשר גנבו מהם ארנקים ואבומים, רובים ומכשירים, הכל ברוח טובה ולידות. כאשר בריטי הרג את אחד מבנייה-המקום דן אותו הקפטן ל-25 הצלפות בשוט. אחרי ההצי' לפה הראשונה פרצו בנייה-המקום בכבי' והתחננו לפניו להפטיק.

כרוז שהתרבות של בנייה-טאהיטי היתה "נחותה". עובדה: לא היו להם רובים, והם לא המציאו את הרפוס. הם בוודאי לא היו ממציינים את אותה המצאה גדולה של התרבות האירופית, שבישרה כעבור כמה שנים את עידן החרות, השוויון והאחווה: הגילויטוינה.

אנחנו, בני התרבות המערבית, יודעים כי ההישג הוא הכל. התרבות שלנו עליונה, מפני שאנחנו המצאנו את הטכניקה המודרנית, את הפצצה הגרעינית ואת הטיסה לירח.

בנייה-טאהיטי המציאו רק את האושר, את ההארמוניה ביח' סים שבין בנייה-אדם, את החיים ללא תוקפנות. וכך גם רבים מהעמים האחרים, שנפלו קורבן לפולש הלבן, שבא בחיובים ובהכרזות-שלום, ושהביא עימו את הדיכוי והניצול. הכל בשם הקידמה, התרבות בה"א הידיעה, אלוהים והכנסיה.

אילו היה בני טאהיטי, נירזילנד, אוסטרליה ואמריקה הדר' רומית חכמים, הם היו הורגים את הלבנים ברגע שדרכו על חופיהם — כפי שעשו בסופו-שלי-דבר בנייה-האזואי לקפטן קוק.